

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Юрчук Н.С.

старший викладач Рівненського
економіко-гуманітарного інституту

Проблема економічної підготовки особистості завжди була і надалі залишається однією з найактуальніших у процесі розвитку педагогічної науки та практики, особливо на сучасному етапі «роздержавлення власності, розгортання процесу приватизації, нових ринкових відносин. Наукова економічна свідомість проникає в суть і зміст економічних явищ, процесів, розкриває закономірності їх розвитку. Як узагальнення більш високого порядку, наукове економічне мислення повинно сформуватися у старшокласників у чітку систему' поглядів, у певні практичні переконання, що базуються на загальнолюдських цінностях: честі, совісті, правдивості, доброзичливості, бережливості, підприємливості тощо.

Достатню увагу слід приділяти формуванню навичок оцінювання кожної особистості. Виникла необхідність розглянути цей аспект, визначити відповідні критерії ефективності крізь призму єдності різних навчальних предметів та специфіку економічної освіти і виховання старшокласників.

Можна виділити два блоки знань, які включаються в підготовку майбутнього фахівця: економічна освіта і методичні основи економічного виховання учнів.

Шкільний курс з основ економіки сприяє підготовці майбутнього фахівця. У процесі його вивчення старшокласники опанувати наукову теорію економічного вчення.

Методичні основи економічного виховання учнів включають вивчення таких питань: мета і завдання економічної освіти учнів, інформації та пропаганди знань; формування у школярів позитивного ставлення до економічних знань; зміст роботи по класах; застосування технічних та аудіовізуальних засобів навчання тощо.

Враховуючи соціально-економічні реформи, слід переглянути навчальні програми загальноосвітніх шкіл з метою включення нових спецкурсів, зокрема, з профорієнтації, які передбачають вивчення соціально-економічних характеристик професії. Потрібно не лише глибоко досліджувати сучасні тенденції

підготовки майбутніх фахівців, аналізувати навчальні плани і програми, посібники з точки зору відповідності їх сучасному економічному розвитку України, а й систематично вивчати рівень підготовки вчителів, зокрема, до здійснення економічної освіти та виховання учнів. Причому, слід аналізувати рівень підготовки як вчителів, так і студентів-випускників. Такий аналіз дає змогу співставити якість роботи вчителів і рівень їх підготовки у вузі, а це допомагає вносити певні корективи і у зміст їх підготовки, і у систему підвищення кваліфікації.

Суть загального інтегрального критерію впливає з основної мети економічної підготовки старшокласників, покликаної сприяти розв'язанню головної економічної проблеми - підвищення ефективності економічної освіти та виховання школярів. Загальним критерієм ефективності економічної підготовки майбутніх фахівців є рівень відповідності їх оцінки повсякденної економічної діяльності вимогам об'єктивних законів розвитку молоді незалежної держави.

Перша передумова свідомої участі старшокласника в економічному житті суспільства - це пізнання об'єктивних закономірностей розвитку економіки, розуміння ролі і місця кожного в її прогресивному перетворенні. Ефективність змісту повсякденної економічної діяльності змісту і вимогам об'єктивних економічних законів є найсуттєвішою ознакою у вивченні ефективності підготовки. Вивчаючи закони і беручи участь в перетворенні суб'єктивних економічних умов свого життя, майбутні фахівці змінюють себе, свою свідомість та економічну поведінку.

Цей процес впливає на формування таких якостей особистості, як бережливість, економність, ініціативність, підприємливість, любов до праці та інші, які в кінцевому рахунку виступають як норми економічної та моральної поведінки.

Норми економічної поведінки - це суспільно визначені вимоги до однотипних вчинків старшокласників у повсякденному житті та діяльності

відповідно до дій об'єктивних економічних законів, реалізації економічних потреб та інтересів. Реальною силою норми економічної поведінки стають тоді, коли усвідомлюються, стають переконанням майбутнього фахівця.

Висока економічна освіта не в усіх і не у кожного формує бережливість та ощадливість у відношенні до різних форм власності. Ці якості можуть набувати і суто споживацького характеру. Саме тому формування у старшокласників якостей бережливості, підприємливості, повсякденної готовності робити так, як того вимагають громадські інтереси, реалізуючи разом з тим і особисті, є однією з особливостей процесу економічної підготовки старшокласників. Отже, другим специфічним критерієм економічної підготовки майбутніх фахівців є ступінь перетворення економічних знань в переконання, що стимулюють їх практичні дії згідно з вимогами об'єктивних економічних законів.

Відповідно до структурних компонентів економічної підготовки (економічна освіта в процесі вивчення основ наук, організація економічної підготовки в суспільно корисній праці, розвиток економічного мислення в позанавчальній діяльності) правомірно виділити специфічні критерії ефективності:

- рівень засвоєння економічних знань, вмінь і навичок;
- рівень розвитку економічного мислення;
- відповідність організації економічної підготовки старшокласників завданням формування економічних якостей особистості, прагненням реалізувати ці якості

в повсякденній практичній діяльності;

- участь майбутніх працівників у проведенні виробничої практики, виявлення рівня розвитку творчої ініціативи, спрямованої на підвищення ефективності і якості роботи.

Для практичної оцінки ефективності економічної підготовки майбутніх фахівців можна виділити деякі групи показників. Зокрема, ними можуть бути показники, які характеризують рівні:

- засвоєння певного обсягу економічних знань;
- розвитку економічного мислення;
- оволодіння старшокласниками необхідною сукупністю вмінь і навичок економічної діяльності в процесі виконання завдань продуктивної праці;
- виховання економічних моральних якостей майбутнього фахівця.

Економічне виховання старшокласників - не самоціль. Воно є одним із засобів різностороннього розвитку особистості майбутнього фахівця, його підготовки до ефективної економічної діяльності. Наприкінці, в результаті цієї діяльності і проявляється ефективність економічної підготовки.

Економічна підготовка старшокласників, з одного боку, спрямована на формування світогляду, ідейної переконаності і суспільно-політичної активності учнівської молоді, виступає в якості відносно самостійного напрямку діяльності школи по формуванню економічних рис особистості, а з другого - виступає як складова частина загального та професійного навчання, підготовки членів суспільства до активної економічної діяльності в нових ринкових відносинах.